

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL
POST MID TERM EXAMINATION (2025-26)

SANSKRIT (119)

Class : IX

Date : 08.01.2026

Admission No.:

Duration : 1 Hrs

Max. Marks : 25

Roll No.:

- सामान्यनिर्देशाः
1. कृपया अच्छी तरह परीक्षण कर लें कि इस प्रश्नपत्र में 5 प्रश्न हैं।
 2. प्रत्येक भाग के उत्तर एक ही स्थान में क्रम से लिखने की यथासंभव कोशिश करें।
 3. उत्तरलेखन से पूर्व प्रश्न का क्रमाङ्क प्रश्नपत्र के अनुसार अवश्य लिखें।
 4. प्रश्नों के निर्देश ध्यानपूर्वक अवश्य पढ़ें और सख्ती से उनका पालन करें।

प्रश्न 1. प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितशब्दरूपं चित्वा वाक्यपूर्तिः क्रियताम् – (9X1=9)

- (1) ----- किं क्रियते ? (युष्मद् – तृतीया – एकवचनम्)
(क) तव (ख) त्वम् (ग) त्वयि (घ) त्वया
- (2) ----- रसगोलकं न रोचते। (अष्मद् – तृतीया – एकवचनम्)
(क) मम (ख) मया (ग) मह्यम् (घ) अहम्
- (3) अहं ----- पश्यामि। (राम – द्वितीया – एकवचनम्)
(क) रामः (ख) रामेण (ग) रामम् (घ) रामाय
- (4) अहं ----- बालकं पश्यामि। (गच्छत् – द्वितीया – एकवचनम्)
(क) गच्छन्तौ (ख) गच्छन्तं (ग) गच्छता (घ) गच्छन्तस्य
- (5) राम लक्ष्मणः ----- पुत्राः आसन्। (राजन् – षष्ठी – एकवचनम्)
(क) राजानं (ख) राज्ञः (ग) राजा (घ) राज्ञे
- (6) विद्यालये ----- स्वागतम् अस्ति। (भवत् – षष्ठी – बहुवचनम्)
(क) भवतः (ख) भवताम् (ग) भवद्भिः (घ) भवत्सु
- (7) अस्माकम् उपरि लक्ष्मीसरस्वत्योः ----- कृपा वर्तते। (मातृ – षष्ठी – द्विवचनम्)
(क) मातृभ्याम् (ख) मात्रोः (ग) मातरौ (घ) मातृणाम्
- (8) सीता ----- विशेषः अनुरागः आसीत्। (राम – सप्तमी – द्विवचनम्)
(क) रामाभ्याम् (ख) रामयोः (ग) रामौ (घ) रामेषु
- (9) ----- नमः। (हरि – चतुर्थी – एकवचनम्)
(क) हरिम् (ख) हरिणा (ग) हरये (घ) हरौ

प्रश्न 2. निर्देशानुसारं धातुरूपं लिखत –

- (1) 'भू' धातुः लृटलकारः भविष्यत् कालः, अन्यपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
(क) भवन्तु (ख) भवन्ति (ग) भविष्यन्ति (घ) अभवन्

- (2) 'इष्' धातुः लोट् लकारः आज्ञार्थकः, मध्यमपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
 (क) ऐच्छन् (ख) इच्छत (ग) ऐषिष्यथ (घ) इच्छेत
- (3) 'कृ' धातुः लङ् लकारः भूतकालः, उत्तमपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
 (क) करिष्यामः (ख) अकुर्म (ग) कुर्याम (घ) कुर्मः
- (4) 'पृच्छ' धातुः लट् लकारः वर्तमानकालः, अन्यपुरुषः बहुवचनम् किम् ? (1X1=1)
 (क) पृच्छन्ति (ख) प्रक्ष्यन्ति (ग) पृच्छन्तु (घ) अपृच्छन्
- (5) 'ज्ञा' धातुः विधिलिङ् लकारः कामनार्थः, मध्यमपुरुषः द्विवचनम् किम् ? (1X1=1)
 (क) जानीयाताम् (ख) जानीतम् (ग) जानीथ (घ) अजानीताम्
- (6) 'सेव्' धातुः लट् लकारः वर्तकालः, अन्यपुरुषः एकवचनम् किम् ? (1X1=1)
 (क) सेव् (ख) सेवेते (ग) सेवते (घ) सेवन्ते

प्रश्न 3. रेखांकित शब्दान् आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत - (4X1=4)

- (क) तत्र पक्षिणः स्वयमेव समायान्ति ।
 (ख) एतत् धनं प्रजायाः सकाशाद् आगतम् ।
 (ग) तरवः स्वविभूतिभिः सर्वेषां कामान् पूर्यन्ति ।
 (घ) एषः बालः पंडितैः सह शास्त्रार्थं करिष्यति ।

प्रश्न 4. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत - (3×1=3)

- (1) अष्टावक्रः विनयेन सहितम् राजानं प्राणमत् ।
 (क) विनयेनसह (ख) सविनयम् (ग) विनयम् (घ) सहितविनयम्
- (2) अष्टावक्रस्य वक्रदेहं दृष्ट्वा सर्वे अहसन् ।
 (क) वक्रेण देहेन (ख) वक्रं देहम् (ग) वक्रस्य देहं (घ) वक्रात् देहात्
- (3) छात्राः विद्यायाः आलयम् गच्छन्ति ।
 (क) विद्यालय (ख) विद्यालयम् (ग) विद्यालयात् (घ) विद्यालयस्य

प्रश्न 5. वाक्यानि कर्तृ-कर्मवाच्याधारितं पदं चित्वा प्रपूर्य च उत्तरपुस्तिकायां लिखत- (3×1=3)

- मोहनः - त्वं कुत्र गच्छसि ?
 गणेशः - अहं तु आपणम् (i) ----- ।
 मोहनः - तत्र (ii) ----- किमर्थं गम्यते ?
 गणेशः - अहं फलानि क्रेतुम् गच्छामि ।
 मोहनः - (iii) ----- फलानि क्रीणामि ।

मंजूषा
 अहं, गच्छामि, त्वया

अथवा

वाक्यानि कर्तृ-कर्मवाच्ये परिवर्त्य उत्तरपुस्तिकायां लिखत-

- (1) मया पाठः पठ्यते । (कर्तृवाच्ये)
 (2) अहं गृहं गच्छामि । (कर्मवाच्ये)
 (3) शिक्षकेण श्लोकाः पाठ्यते । (कर्तृवाच्ये)

===== सफलतायै शुभकामनाः =====